

ZÁKLADNÁ ŠKOLA, 053 62 BYSTRANY 13

TAJOMSTVÁ OKOLO NÁS

ROČNÍKOVÝ PROJEKT ŽIAKOV PIATEHO ROČNÍKA

Motto:

„Svet vôkol nás je tajomstvo a ľudia nie sú o nič lepší, než všetko ostatné.“

Nagual Juan Matus

Ročník: piaty

Zúčastnená trieda: V.A

Školský rok: 2014/2015

„Tajomstvá vyvolávajú u človeka potrebu vedieť viac.“

Ako tému ročníkového projektu sme si vybrali tajomstvá. Prečo práve tajomstvá? Odpoveď na túto otázku je jednoduchá, lebo sme ešte deti. Mnohé veci, ktoré sa dospelým javia ako samozrejme sú pre nás tajuplné. Začíname sa o tieto tajomstvá zaujímať a snažíme sa ich odhaľovať a porozumieť im. Jedným z takýchto tajomstiev je pre nás aj matematika, ktorá nás núti premýšľať. Preto sme sa v priebehu školského roka na hodinách predmetov zoznámili s hlavolamami, tajničkami, hádankami a v závere roka sme využili svoje poznatky pri riešení hádaniek. Najzaujímavejšie hádanky sme sami vyriešili a pripravili sme ich prezentáciu vo forme knihy.

„Sme ľudia a naším údelom je učiť sa.“

Nagual Juan Matus

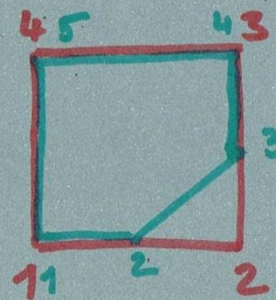
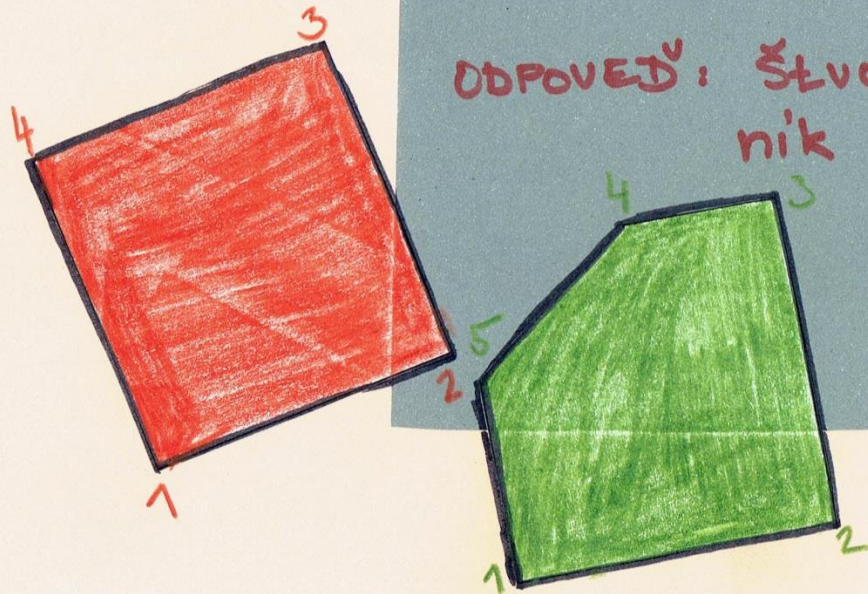
MATEMATICKÉ

HÁDANKY

1. Má štyri rohy. Keď mu jeden odrežem, zostane mu ich päť. Čo je to ?

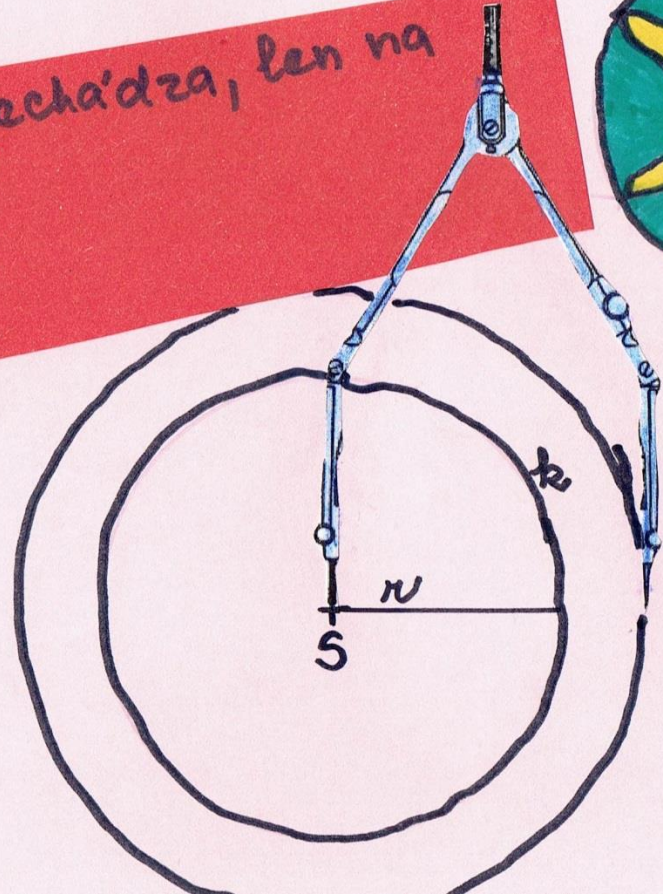
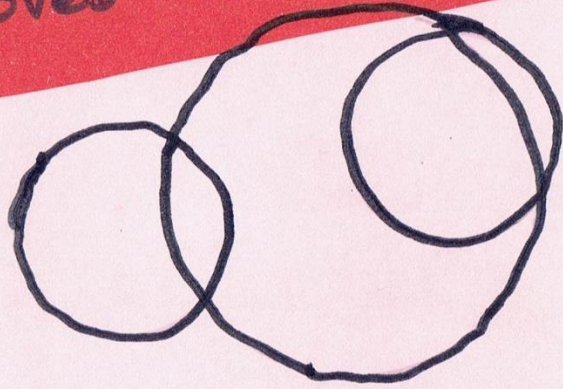
Má štyri rohy. Keď mu jeden odrežem, zostane mu ich päť. Čo je to?

ODPOVEĎ: štvorec alebo hocijaký štvoruhol-

2. Má dve nohy a keď sa prechádza, len na jednej stojí. Čo je to ?

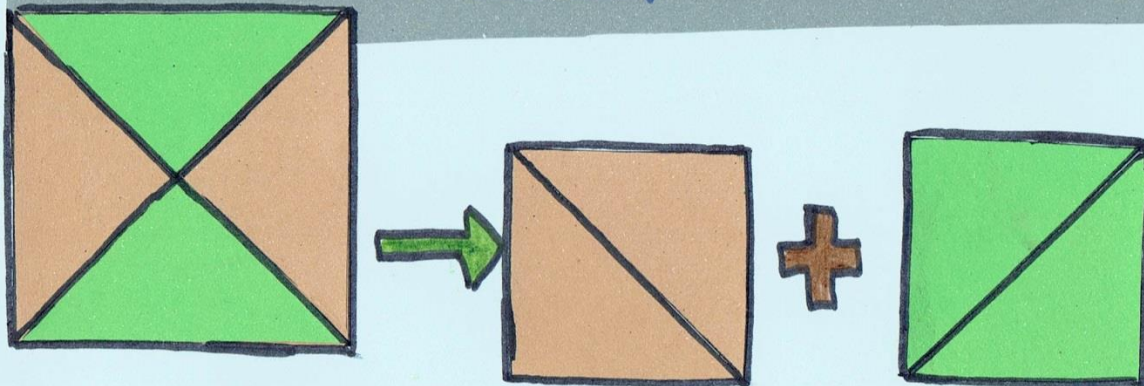
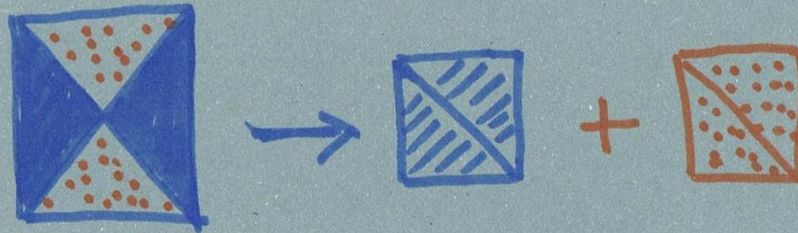
Má dve nohy a keď sa prechádza, len na jednej stojí. Čo je to ?
ODPOVEĎ: kružidlo

3. Rozdel' štvorec na dva rovnaké štvorce.

Rozdel' štvorec na dva rovnaké štvorce.

ODPOVEĎ:

4. Myslím si dve rovnaké čísla.
Keď ich vynásobím, vyjde
tol'ko, ako keď ich spočítam.
Ktoré sú to ?

Myslím si dve rovnaké čísla. keď ich vynáso-
bím, vyjde tol'ko, ako keď ich spočítam.
ktoré sú to ?

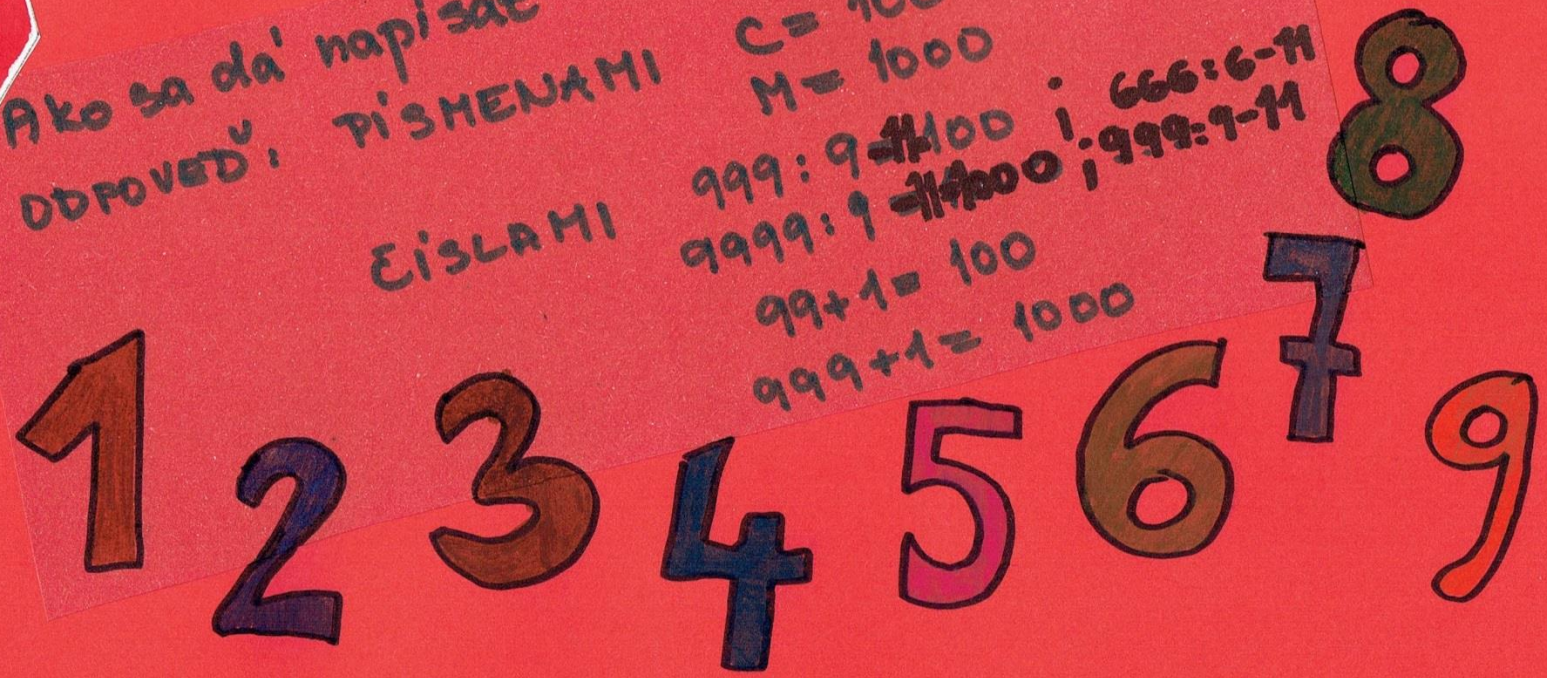
ODPOVEĎ: 2 a 2 lebo $2 \cdot 2 = 4$
 $2 + 2 = 4$

$$2 + 2 = 2 \cdot 2$$

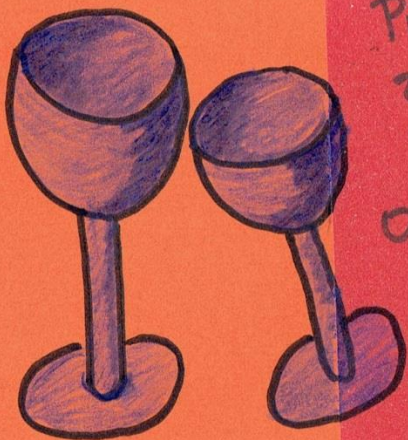
5. Ako sa dá napísať číslami 100 alebo 1000 bez núl ?

Ako sa dá napísať 100 alebo 1000 bez núl?
ODPOVEĎ: PÍŠMENAMI C = 100
EISLAMAMI M = 1000
999 : 9 = 111
9999 : 9 = 1111
99 + 1 = 100
999 + 1 = 1000
666 : 6 = 111
999 : 9 = 111

6. Pri stole sedí šesť ľudí, ktorí si pripíjajú na zdravie. Každý si štrngne s každým. Kol'kokrát si štrngnú?

Pri stole sedí 6 ľudí, ktorí si pripíjajú na zdravie. Každý si štrngne s každým. kol'kokrát si štrngnú?
 ODPOVEĎ : 15-krát

A, B, C, D, E, F

E-F

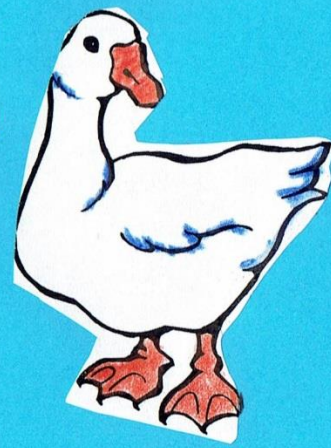
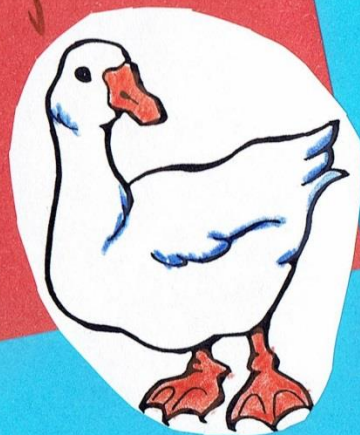
$$5 + 4 + 3 + 2 + 1 = 15$$

7. Dievča hnalo husi na pašu.

Jedna hus šla pred dvoma, jedna medzi dvoma a jedna za dvoma.

Koľko bolo husí?

Dievča hnalo husi na pašu. Jedna hus šla pred dvoma, jedna medzi dvoma a jedna za dvoma.
ODPOVEĎ: BOLI ③

8. Rodičia majú tri dcéry. Každá má troch bratov. Koľko detí majú rodičia?

Rodičia majú tri dcéry. Každá má troch bratov.
ODPOVEĎ: Majú 6 detí.

9. Od ktorého čísla treba odpočítat' päť, aby zostala jeho pätina?

6 $\frac{1}{4}$

- 5

Od ktorého čísla treba odraťat' 5, aby zostala jeho pätina?
ODPOVEĎ: Od čísla 6 a jedna štvrtina, lebo
 $6 \frac{1}{4} - 5 = 1 \frac{1}{4}$
 $\frac{1}{4}$ je $\frac{1}{5}$ zo 6.

?

10. Dvaja bratia majú spolu 11 rokov. Jeden je o 10 rokov starší ako druhý. Koľko má každý ?

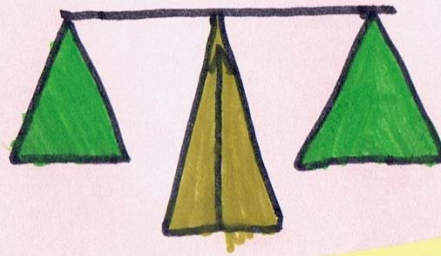
Dvaja bratia majú spolu 11 rokov. Jeden je o 10 rokov starší ako druhý. Koľko má každý?

ODPOVEĎ :

STARŠÍ MA' 10 a pol roka
MLADŠÍ MA' pol roka

11. Jedna tehla váži 1 kg a pol tehly. Koľko vážia tri tehly?

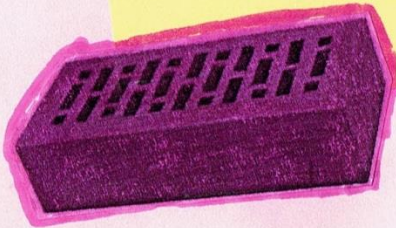
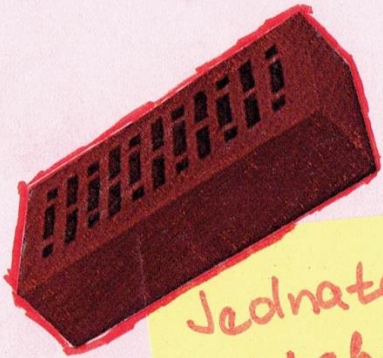

Jedna tehla váži 1kg a pol tehly. koľko vážia 3 tehly?

ODPOVEĎ:

Vážia 6kg, lebo pol tehly váži 1kg, celá tehla váži 2kg.

Potom $3 \cdot 2\text{kg} = 6\text{kg}$.

12. Vieš napísať jednotku inými
čísлами ?

2

Vieš napísať jednotku inými číslami?

ODPOVEĎ: $3-2=1$ $5-4=1$
 $4-3=1$

8

4

9

1

5

7

3

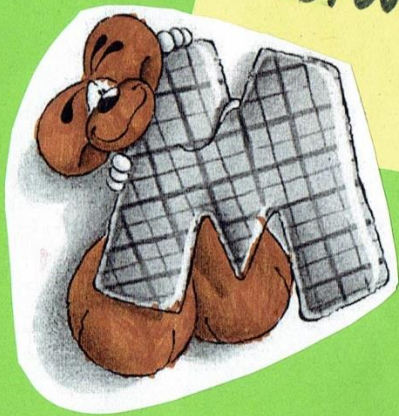
6

13. Ako sa dá zo štyroch zápaliek urobiť tisíc?

Ako sa dá zo štyroch zápaliek urobiť 1000?
ODPOVEĎ:

 = M = 1000

10000 =

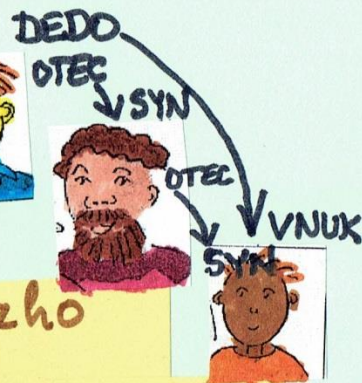

14. Istá rodina pozostávajúca zo samých chlapov sa vybrala do lesa na výlet. Boli na ňom 2 synovia, 2 otcovia, 1 vnuk a jeden dedo. Koľko ich bolo?

Istá rodina pozostávajúca zo samých chlapov sa vybrala do lesa na výlet. Boli na ňom 2 synovia, 2 otcovia, 1 vnuk a 1 dedo. Koľko ich bolo?

ODPOVEĎ: Tria - bol tam dedo, otec a jeho syn.

Dedo je zároveň aj otcom
Otec je zároveň aj synom

Hádanky a slovenčina – pracovný list

Žltá hlávka, vlásky biele,
celý deň sa v tráve smeje.
Na vršku jej stebelka
je motýlia postielka.

Čo je to?

margárita

Meno:

1. Z hádanky vypíš prídavné mená.
žltá biele celý motýlia
2. Od prvého podstatného mena v 3. verši utvor zdobneninu.
sviák
3. Od slova *deň* utvor tvar G pl a určí skloňovací vzor, porovnaj tvar slova *deň* a tvar vzoru v G pl. Ako voláme takúto gramatickú príponu?
deň - dní
4. Aké je synonymum uhádnutého slova?
a) pelargónia b) králik c) vojteška d) klinček e) sedmokráska
králik
5. Utvor G pl od uhádnutého slova aj od zdobneniny od neho vytvorenej.
margárit *margarísk*

Pod listami do srdiečka
kvietať s pláštom leto
prečká.
V zime z čaju vône syte
voňajú nám v celom byte.

Čo je to?

Lipa

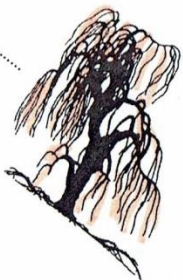

1. Čoho (koho) symbolom je strom ukrytý v hádanke? *Bláznivci*
2. Určite poznáš jednu z najkrajších slovenských ľudových rozprávok o dvoch sestrách a macoche. Maruška musela ísť trikrát do lesa po fialky, jahody a jablká. Ako sa táto rozprávka volá? *O krasaviciach mašičkách*
Od uhádnutého slova utvor slovanský názov mesiaca jún. *lipen*
3. **uvarit si** (slovo hádanky v tvare A sg) *lipni*
Vysvetli, čo znamená toto slovné spojenie. *lipniš ži*
Ako voláme tento jazykový prostriedok? *metonymia*

Pri potoku z každej strany
rastú prúty s pišťalkami.
Kto má nožik, kto to vie,
pesničku si odreže.

Čo je to?

Vlka

1. Ktoré z plnovýznamových slovných druhov nie sú v texte hádanky zastúpené?
Prídavné mená, číslovky, príslovky
2. Ako sa volá spoluhláska, ktorá je popri samohláskach nositeľom slabičnosti? Vymenuj všetky takéto spoluhlásky.
Slabiková - r, n, l, e
3. Uveď základové slovo podstatného mena v 3. verši a napíš, k akej alternácii došlo pri tvorbe zdobeniny.
meš, o → o
4. Zisti pomocou slovníka, čo znamená (dieťa vyrastá) ako (podstatné meno hádanky v N sg) pri potoku.
ke rodčensky mladý
5. Aký je človek - "búťľavá" (podstatné meno hádanky v N sg) "má človeka"
kvôľ protivný, problémny

K bielym sviecam od mája
dlane z listov otvára.
V pozdnú jeseň ako z veže
skáču na zem hnedé ježe.

čo je to?

Gaslan

1. Od uhádnutého slova utvor meno pre koňa. *Gaslan*
2. Akej farby je kôň, ktorý dostane takéto meno?
cevrovlnedý
3. Čo ešte označujeme prídavným menom utvoreným od tohto slova?
oči, plasy
aa BB - rozurený
4. Urč druh rymu a zračaj počet slabík v jednotlivých veršoch.
Napíš synonymum slova **pozdny**.
Je slovo **pozdny** slovo knižné, používané najmä v básňach? Vyhľadaj ho v slovníku a potvrď alebo vyvráť toto tvrdenie.
Palmas + rym - takhadri omky jisti
Prečo nemožno v tejto hádanke použiť toto synonymum?
ahat za niekoho horuce (slovo z hádanky v N pl)
5. Vysvetli frazeologizmus „*ahat za niekoho horuce*“ (slovo z hádanky v N pl) z ohňa.
oplatcov udesi neprijmai

Do obilia skrajja
vošla modrá dáma.
V rozstrapkanom klobúku
pozerá sa na líku.

čo je to?

Meridna

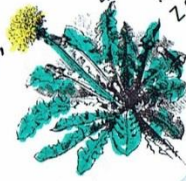

1. Uveď slovný druh slova **skrajja**. *príslobo*
2. Z 2. verša vypíš sloveso, napiš ho v základnom tvare, utvor antonymum (nie pomocou predpony ne-). *výšla*
3. Z utvoreného antonyma utvor tvar
3. osoby, sg, min. času, oznam. sp., dok. vidu *výšiel*
3. osoby, pl, bud. času, oznam. sp., dok. vidu *výšli*
1. osoby, pl, prít. času, oznam. sp., nedok. vidu *výšiel*
2. osoby, pl, min. času, podm. sp., dok. vidu *výšli*
4. Pomocou vzťahového prídavného mena utvoreného od podstatného mena z hádanky napiš prirovnanie, ktoré by si využil pri umeleckom opise vonkajšieho vzhľadu človeka (jeho očí). *bol by ako výšiel*
5. Nájdi a vypíš typicky slovenskú hlásku. Uveď najmenej 5 príkladov, v ktorých túto hlásku použiješ (využi rôzne slovné druhy). *meridna, oči*
oi - pamol, post, vörnul, nojma

Lúka plná žltých hlávok,
strapati ju jarný vánok.
Keď si zopár vláskov chyti,
urobí z nich padáčky.

čo je to?

Rypaxo

1. Vypíš kľúčové slová, pomocou ktorých by si ušiel hádanku aj bez obrázka.
žlté, padáčky, vlásoky
2. Napiš priróvanie, v ktorom použiješ uhádnuté slovo.
Keď ako rypaxo
3. Urč slovné druhy nasledujúcich slov z hádanky:
plná *priróvanie* *riónus* ju *mejka* zopár *číslo* z *predložka*
keď *spolu* (ak sa opakujú, len raz)
4. Z prvej vety hádanky vypíš obojaké spoluhlásky (ak sa opakujú, len raz).
n. s. n. k.
5. Z druhej vety vypíš znelé nepárové (zvukné) spoluhlásky (ak sa opakujú, len raz).
n. l. n.
6. Aká je melódia poslednej vety?
Moravé
7. Ako nazývame tento druh otázky?
doptinová

V potoku si nohy močí,
 dviha z vody žlté oči.
 Pod lesklými listami
 zabka na nás okáli.

Čo je to?
Motýľka

- Pokús sa vytvoriť podobnú hádanku s dopĺňovačkou.

1.	P	O	Z	O	R
2.	P	L	A	C	A
3.	P	I	R	A	T
4.	P	A	C	B	A
5.	P	A	T	B	E
6.	P	R	I	G	E
7.	P	R	I	E	C
8.	P	R	E	C	O

1. Vypíš slová, v ktorých dochádza k spodobovaniu.
2. Odpoveď na hádanku nájdeš v tajničke dopĺňovačky.
 - antonymum slova pohov
 - aká práca, taká...
 - morský lupič
 - synonymum slova prestávka
 - zadná drevená časť pušky
 - držať niekomu... (želať, priať niekomu niečo)
 - následník trónu, kráľovič
 - opytovacie zámeno, ktorým sa pýtame na príčinu

M. C. Motýľka

Na haližke z výšky
 pazerajú myšky.
 Slniečko im pošušky
 hladká sivé kožušky.

Čo je to?
Bambusa

- Napiš odborné synonymum ukrytého slova. *Klepnutie*
- Napiš ďalšie novorové, nárečové synonymum alebo ľudové pomenovanie, ktoré poznáš zo svojej rodiny, okolia, prípadne ho vyhľadaj v slovníku. *klepnúť, klepnúť, klepnúť...*
- Učť gramatické kategorie nasledujúcich slov z hádanky:
 hladká *adjektívum 3. osoba Sg. Nominatívus*
 sivé *adjektívum 3. osoba Sg. Nominatívus*
 kožušky *substantívum 3. osoba Sg. Nominatívus*
 Podčiarknutím vyznač prízvučné slabiky. Zraťaj počet prízvukov *klepnúť, klepnúť, klepnúť...*

RIDDLE TIME

Everyone in the world it they generously give it. But never take it. What is it? answer: advice

I have all the knowledge you have. But I am small as your fist. That your hands can hold me who am I?

Answer: I'm your brain!

Find me! I start with P and end with E, but I have thousands of letters. Who am I?

Answer: Post office

Everyone in the world loves me when they speak everyday. Who am I?

Answer: silence

Find me who am I.

I am the building with number

stories.

Answer: A Library

I am the biggest alphabet as I contain the most water in the world. Who am I?
Answer: Alphabet 'C'

Scientists are trying to find out what is between earth and heaven. Can you find me? Answer: AND

Give the most slippery country in the world. What am I?
Answer: Greece

Which moves faster? Heat or Cold?
Answer: Heat.

Riddle Time - WHO AM I?

the most slippery country in the world. Tell what am I?
Answer: Greece

I am the biggest alphabet, as I contain the most water in the world. Who am I?
Answer: Alphabet 'C'

Scientists are trying to find out what is between earth and heaven. Can you find me?
Answer: AND

It is your possession and belongs to you. However, you use it very rarely. What is that?
Answer: Your name.

Everyone in the world break me when they speak every time. Who am I?
Answer: Silence

What is the word that is spelled incorrectly in all dictionaries?
Answer: Incorrectly

I have all the knowledge you have. But I am small as your fist that your hands can hold me. Who am I?
Answer: I'm your brain!

Find Me! I start with 'P' and end with 'E', but I have thousands of letters. Who am I?
Answer: Post Office

Find Me! I start with 'P' and end with 'E', but I have thousands of letters. Who am I?
Answer: Post Office

Find Me! I start with 'P' and end with 'E', but I have thousands of letters. Who am I?
Answer: Post Office